

Tato společná platforma, ujednaná představiteli sociálních demokratů, českých socialistů a komunistů v Londýně, může být ještě doplněna a v jednotlivých bodech konkretisována po jednáních delegací Státní rady s politickou emigrací v Sovětském svazu.

AÚD KSČ Praha. Fond 38, inv. j. 210, str. 17—32. Opis.

[9]

1944, 27. únor. Londýn. — Rezoluce z konference československých sociálně demokratických funkcionářů v zahraničí, vyjadřující souhlas s ustavením Bloku tří socialistických stran a s návrhem jeho programu.¹

1.

Pokládáme se za součást lidového hnutí, představovaného v československém národě sociální demokracií, jež po mnichovském kolapsu zúžila svůj úkol na obranu lidových práv, občanských svobod a k zabránění vlády československého totalismu. Za tímto účelem se tehdy v českých zemích sloučila s částí býv. strany národně-socialistické a jinými lidovými složkami v národní stranu práce,² jež po okupaci se znovu přetvořila k zápasu za svobodu v opětně nových organizačních formách. Ustavujeme se na půdě Velké Británie jako součást tohoto živého hnutí a jako zahraniční skupina jeho funkcionářů z domova.

2.

Svůj úkol vidíme v tom, abychom především přispěli k mobilisaci širokých vrstev lidových k aktivnímu boji proti vetřelcům a pro dobu poválečnou zachovali všechny kladné hodnoty, které v československém lidu vytvořila sociální demokracie za svého šedesátiletého působení. Aniž bychom chtěli předbíhat rozhodnutí domova, jsme si již dnes plně vědomi, že

¹ Rezoluce je odpovědí na návrh platformy Bloku, předložený vedením KSČ ve Velké Británii (viz dokument č. 8). Přes určitou snahu ještě omlouvat bývalou reformistickou a koaliční politiku pravicových vůdců sociální demokracie, svědčí obsah rezoluce o tom, že se na této konferenci přece jen podařilo v podstatě uskutečnit sjednocení sociálních demokratů v duchu zásad, přijatých při moskevských jednáních mezi komunisty a prezidentem Benešem. O průběhu těchto jednání informoval sociálně demokratické funkcionáře v Londýně Zd. Fierlinger dopisem z 23. prosince 1943 (Zd. Fierlinger, Ve službách ČSR, II. díl, str. 197—206). Fierlingerův dopis projednala nejdříve skupina sociálních demokratů (Bechyně, Čaplovič, Juřečková, Janšta, Patzák a Laušman). Později jej schválila širší konference sociálně demokratické levice. Uskutečnily se i dvě společné schůze levicových sociálních demokratů a komunistů, na nichž byly projednávány jednak dopis Kl. Gottwalda (viz dokument č. 3) a jednak dopis Fierlingerův. Levice sociální demokracie, která byla v emigraci podporována sociálně demokratickou mládeží a značnou většinou sociálních demokratů, kteří byli v armádě, pak vypracovala návrh jednotného postupu sociální demokracie v zahraničí. K politice široké národní fronty byla tak nucena přihlásit se konečně i pravicová skupina v sociální demokracii, početně sice slabá, ale opírající se o směrodatné kruhy francouzských sociálních demokratů a anglických labouristů. Tím byl učiněn významný krok k překonání dlouholeté krize sociální demokracie v emigraci, jejíž příčinou byl jednak neskrývaný antikomunismus pravicové skupiny a jednak osobní konflikty (blíže viz Zd. Fierlinger, c. d., str. 196, 201—203).

² Čs. sociální demokracie se oficiálně rozešla na mimořádném sjezdu dne 18. října 1938 v Praze v Lidovém domě za účasti 263 delegátů. Dohodou mezi zástupci sociálně demokratické strany a malou částí levicových národně socialistických funkcionářů, kteří nevstoupili do fašistické Strany národní jednoty, byla na ustavujícím sjezdu dne 11. prosince 1938 vytvořena Národní strana práce. Vzhledem k náladám členstva přijala nová strana program, zahrnující požadavek demokratických práv a svobod. Současně však její vedoucí činitelé (A. Hampl, B. Laušman, Jar. Nečas) proklamovali všestrannou podporu Beranově vládě a ostře se distancovali od úsilí KSČ po jednotě dělnické třídy i obrany okleštěné republiky a buržoazní demokracie. Národní strana práce představovala pouze loajální opozici vůči fašizujícímu režimu Beranovy vlády. Svoji činnost likvidovala po okupaci českých zemí koncem března 1939, když vyzvala členstvo, aby vstoupilo do kolaborantského Národního souručenství.

v nové historické situaci musí být naše politika změněna. Stará politika koaliční a reformistická náleží minulosti. Budeme proto usilovat o dosažení úplné jednoty veškerého pracujícího lidu měst i venkova v naší domovině, který v součinnosti s lidovou inteligencí musí tvořit páteř příštího veřejného a státního zřízení i národního života, opíraje se z počátku o orgány a národní výbory, vytvořené domácím podzemním hnutím. Socialistický blok, který se právě tvoří, pokládáme za první krok a přípravu k takové jednotě.

3.

Na poli mezinárodním po rozpuštění Třetí internacionály³ pokládáme všechny pokusy o obnovení Druhé internacionály ve staré formě za nežádoucí, doufajíce, že dříve anebo později musí dojít ke sjednocení veškeré bojující socialistické demokracie v jednotném útvaru.

4.

Jsme a zůstaneme součástí společné a jednotné národní fronty, již jsme dávali, dáváme a budeme dávat k dispozici všechny své síly za tím účelem, aby zápas za osvobození vlasti byl co nejdůraznější a nejučinnější. Konference vzala na vědomí, že oba ministři dopisem ze dne 20. ledna t. r. oznámili presidentu republiky, že byli členy všech zahraničních vlád za své osoby.⁴ Skupina dále prohlašuje, že bude dnešní vládu posuzovat a podporovat podle toho, s jakou vážností bude provádět minimální program, vyhlášený v prezidentově poselství z 3. února 1944.

5.

Budeme i nadále pokračovat v úsilí o pevné, mezinárodně politické zajištění nezávislosti ČSR v předmnichovských hranicích. Na ideích, které jsou základem smlouvy československo-sovětské, setrváváme nekompromisně v každé situaci a vynasnažíme se, aby svazky mezi námi a velkou východní slovanskou federací byly trvalé a stále intimnější. Ačkoli nepřijímáme teorii t. zv. mostu mezi východem a západem, budeme ze všech sil napomáhati, aby se přátelský poměr mezi naší zemí a západními demokraciemi v součinnosti s naším východním společením rozšiřoval a prohluboval.

6.

Konference ukládá příslušné komisi, aby vypracovala program skupiny, který by též přispěl k vytvoření programové základny Bloku.

AUD KSČ Praha. Fond 38, inv. j. 210, str. 15—16. Opis.

³ Komunistická internacionála jako forma organizace a řídicí centrum mezinárodního dělnického hnutí byla rozpuštěna 15. května 1943 na základě rozhodnutí presidia Exekutivy. Jak se říká v usnesení předsednictva výkonného výboru KI, vyplývalo toto správné rozhodnutí z toho, že hluboký rozdíl v historickém vývoji jednotlivých zemí ve světě, rozdílný charakter a i protiklad jejich společenských řádů, rozdíl v úrovni a tempu jejich společenského vývoje, konečně rozdíly ve stupni uvědomělosti a organizovanosti dělníků podmínily i rozdíly v úkolech dělnické třídy v jednotlivých zemích. (Za svobodu českého a slovenského národa, str. 250.) Články o rozpuštění Komunistické internacionály přineslo v okupovaném Československu ilegální Rudé právo v čís. 6 z června 1943. Bylo to jednak usnesení ÚV KSČ k rozpuštění Komunistické internacionály a jednak usnesení Exekutivy Komunistické internacionály.

⁴ Jednalo se o dva pravicové sociální demokraty Jána Bečko, ministra sociální péče, a Fr. Němce, ministra hospodářské obnovy. Prohlášení obou sociálně demokratických ministrů byla učiněna proto, jelikož levicová skupina sociální demokracie odmítala brát odpovědnost za politiku obou těchto sociálních demokratů, kteří o své újmě šli do vlády a s její politikou se ztotožňovali. Levice sociální demokracie rovněž prohlásila, že oba ministři nemohou jít do vlády, která přijde domů, za sociální demokracii, nemluvě již o tom, že Němec a také Nečas si doma musejí zodpovědět svou přímou či nepřímou kolaboraci. Levicovní sociální demokraté soudili, že chtějí-li zůstat platnou složkou Bloku, nemůže být sociální demokracie takovýmto zjevem zatížena (podrobněji viz Zd. Fierlinger, Ve službách ČSR, II. díl, str. 201 a 223).